

29. mars 2014

Hjemmearbeid for generalsekretæren

Vi må gratulere Jens Stoltenberg – og oss selv – med hans utnevning til NATOs generalsekretær. Det bør bidra til å skjerpe interessen for Forsvarets operative kapasitet.

Kommentarer til utnevningen har pekt på at Norge er et (eller det?) ledende land i Europa når det gjelder omstillingen av forsvaret fra den kalde krigens masseoppsetninger til høyteknologiske, mindre avdelinger for tidens behov. Således skal Norge være et eksempel for andre land, og Stoltenberg, som landets statsminister gjennom en stor del av omstillingsperioden, en troverdig pådriver for utvikling av alliansens militære kapasitet i en usikker tid.

Et gjennomgående trekk i de fleste europeiske NATO-land, og ikke minst i de største på Kontinentet, er at de har store, gammelmodige styrker på papir, men lite å stille opp for aktuelle utfordringer. Vi, derimot, har avvirket det gamle og bygget opp moderne avdelinger, - hær, sjø og luft.

Dog har vi et alvorlig problem: Vårt moderne men meget lille forsvar er underfinansiert slik at det er huller og mangler gjennom store deler av strukturen. Det gjelder personelloppsetninger, materiell, vedlikehold og øvinger. Resultatet er at heller ikke vårt forsvar har nevneverdig evne til innsats ut over de løpende fredsoppgavene hjemme og våre bidrag i internasjonale operasjoner. Dette har jeg redegjort for i en [rapport utgitt av Civita](#) . Høyre og Fremskrittspartiet oppfattet situasjonen i opposisjon, og lovet i valgprogram og regjeringserklæring en gjennomgang med formål å bringe bedre balanse i forsvarsplanleggingen. Den manglende balansen mellom oppgaver og struktur, og mellom struktur og finansiering er en kjerneproblemstilling som både de seneste parlamentariske utvalg og skiftende regjeringers forsvarspolitiske dokumenter har skygget unna. Følgelig har vi opparbeidet et politisk etterslep i form av underfinansierte ambisjoner som det blir krevende å rydde opp i. Selv om Forsvaret har god oversikt over status for styrkenes beredskap og utholdenhet, vil det rimeligvis kreve tid å vurdere alternativer for konkretisering og nødvendige prioriteringer av de omfattende, men rundt formulerte oppgavene som Forsvaret i følge stortingsdokumentene skal ivareta.

I mellomtiden ville det vært betryggende om statsråden kunne fortelle at prosessen er i gang. Med status som mønsterland i forsvarsplanlegging skylder vi også NATOs generalsekretær et realistisk bilde av vår reelle kapasitet for militær innsats. Slik forståelse har han ikke fått som statsminister.

T